

Volební reforma je přijatelným kompromisem

18.března 2009

www.ceskamedia.cz

17.03.2009

Politolog Lukáš Jelínek kritizoval vládní návrh volební reformy a zařadil se tak do plejády kritiků reformy volebního systému.

Reformě vyčítá tři konkrétní body - nezabrání přeběhlictví, mění úroveň rozdělování mandátů a mění systém ve smíšený. Každou z těchto námitek se pokusím vyvrátit.

Samozřejmě, že sama o sobě reforma přeběhlictví nezabrání a k tomu je třeba změna politické kultury. Zároveň to však vyžaduje změnu uvnitř největší opoziční strany, jejíž čtyři představitelé jsou z „přeběhnutí“ obviňováni. Kde totiž není korumpovaný, není ani korumpující a politici ČSSD až příliš snadno přebíhali z jedné strany na druhou. Problém je to tedy primárně ČSSD. Reforma tomu může zabránit, neboť zvýšením „kvóra“ na zisk většiny prostřednictvím přeběhlíků významně sníží náchylnost politiků ke změně stranického trikotu. Zachováme-li tedy dnešní systém, připravujeme si půdu pro opakování nynější situace, zavedeme-li nový systém, bonusem jej alespoň zčásti odstraníme.

Lukáš Jelínek dále kritizuje novelu, že je „mixem nesmyslů, užitečných změn a protiústavních bodů“. Takto jednoduše to samozřejmě dobře zní, ale hůře vypadá. Je-li ale pan Jelínek o chybách v návrhu přesvědčen, ať předloží konkrétní výtky. Jinak se debata zvrhne v povrchní moralizování a důsledek pro návrh bude nulový.

Přerozděluje se dále na úrovni krajů

Asi nejzávažnější výtku vznesl Jelínek na „změnu“ velikosti volebního obvodu, kde se přidělují mandáty v prvním skrutiniu. Faktem novely nicméně je, že přerozdělování mandátů bude nadále probíhat na úrovni čtrnácti krajů, využití sdružených krajů je totiž snahou zrovnoprávnit rozdělení hlasů mezi jednotlivé oblasti. Jinými slovy - na úrovni sdružených krajů se přerozděluje technicky, fakticky však stále hrají prim dnešní kraje.

Kritika distribuce stranických mandátů, jak jí kritizuje Jelínek, je zavádějící, neboť a.) velké regiony samozřejmě vždy budou mít před malými náskok, jednoduše proto, aby zůstal zachován princip rovnosti hlasů. Měl-li by každý region stejný počet mandátů, došlo by nevyhnutelně k diskriminaci některých krajů a ve finále ke stejnému situaci, jaká postihla při posledních volbách zelené - tedy disproporci mezi hlasy a mandáty. A za b.) k distribuci mezi jednotlivé krajské kandidátky dochází pomocí d'Hondtova volebního dělitele, který je základním přepočtem hlasů na mandáty a hovořit o zvýhodnění jednéh na úkor druhých by se dalo při jakémkoliv přepočtu. Žádný z nich totiž není absolutně spravedlivý.

Na závěr Lukáš Jelínek varuje před přechodem systému na smíšený, který je v rozporu s ústavou, a to prostřednictvím příliš velkého bonusu. To je však věštba z křišťálové koule, jakožto nevíme, jak se voliči zachovají a zda-li budou preferovat malé či velké strany. Shazovat reformu jen na tomto argumentu je poměrně slabé zdůvodnění, zvláště v situaci, kdy při přepočtu hlasování dle navrhované předlohy by z dosavadních voleb pouze v jednom případě došlo k překročení hranice deseti mandátů, tedy oněch mýtických pět procent křesel.

Stejně tak totiž platí, že systém řeší dnešní neudržitelnou situaci, kdy je vláda postavena na několika hlasech, a zároveň snižuje disproporcionalitu rozdělení hlasů, tedy znevýhodnění stran. Jako taková by reforma měla být přijata.

Zbyněk Klíč

výkonný redaktor CEVRO Revue

Článek vyšel na [Českých médiích](#) 17.3.2009